

ภาคผนวก

ภาคผนวก 1 ภาพถ่ายประกอบ

สภาพการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในชุมชนบางปลาหมอ

ภาพประกอบ 4 เรือประมงของชาวบ้านบางปลาหมอ

ภาพประกอบ 5 การเลี้ยงปลาในกระชัง

ภาพประกอบ 6 สภาพนาทุ่งร้าง

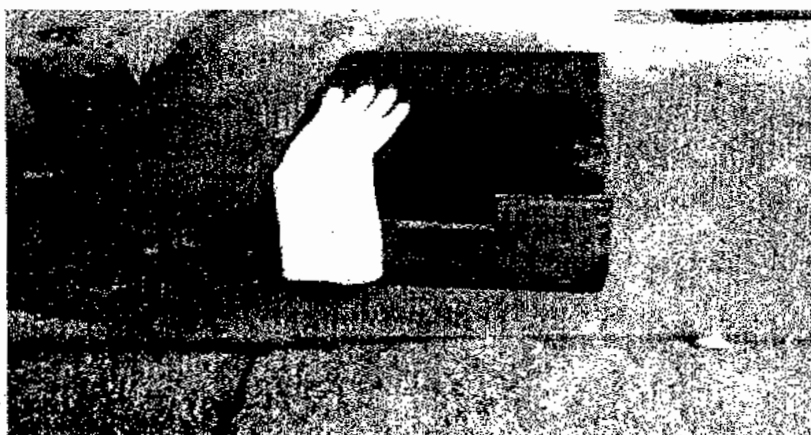
สภาพและบรรยากาศการทำงานของแรงงานเด็กคัดปลาในท่าเทียบเรือประมงปัตตานี

ภาพประกอบ 7 กองปลาสูงพะเนินที่รอการคัดแยก

ภาพประกอบ 8 แรงงานเด็กกำลังคัดปลางวงจะเสร็จ

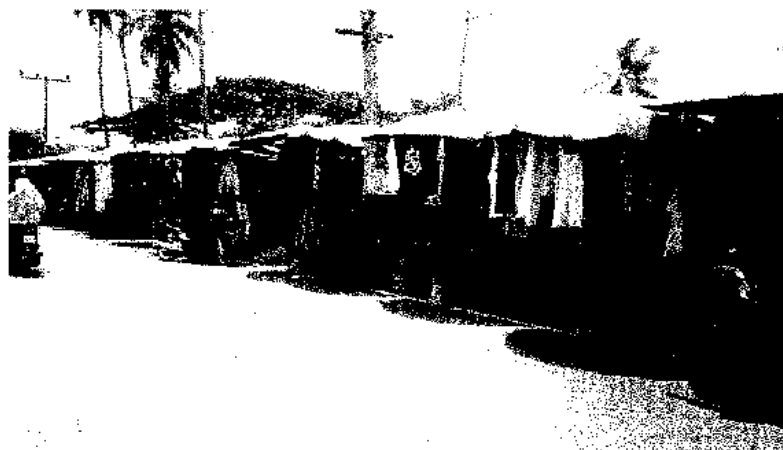

ภาพประกอบ 9 ถุงมือและถังไม้ที่เหนียว อุปกรณ์ในการทำงานคัดปลา

ตลาดร่มหุบ แห่่งจับจ่ายเสื้อผ้ามือสองและสินค้าอื่น ๆ

ภาพประกอบ 10 บรรยากาศสองฝั่งถนนที่พลุกพล่านด้วยผู้คนและเต็มไปด้วยเสื้อผ้า

ภาพประกอบ 11 เสื้อผ้ามือสองที่มีตราและสัญลักษณ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่วัยรุ่น

ภาพประกอบ 12 เสื้อผ้ามือสองที่กองขายในราคาประมาณตัวละสี่ถึงยี่สิบบาท

ภาพประกอบ 13 บรรยากาศร้านขายส้มตำริมคลองชลประทาน

ภาพประกอบ 14 แรงงานเด็กและผู้ปกครอง

ภาคผนวก 2

ภาคผนวก 2.1 ตัวอย่างแบบสอบถามประกอบการสัมภาษณ์
 ชีวิตของแรงงานเด็กในชุมชนประมงชายฝั่งปัตตานี
 บ้านบางปลาหมอ หมู่ที่ 2 ตำบล รุสะมิแล อำเภอ เมือง จังหวัด ปัตตานี

เลขที่แบบสอบถาม

□□□

สัมภาษณ์ครัวเรือน

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... อายุ.....

บ้านเลขที่.....

วันที่สัมภาษณ์.....เดือน.....ปี พ.ศ. ....เวลา.....

ข้อสังเกต

ลักษณะผู้ให้สัมภาษณ์ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ความสมบูรณ์ของข้อมูล.

 สมบูรณ์. ไม่สมบูรณ์ .....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป

ทำเครื่องหมาย / ลงใน หรือเติมข้อความในช่องว่าง

1. สมาชิกในครัวเรือน

มีสมาชิกในครัวเรือนทั้งหมด.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน

มีสมาชิกอายุเกินกว่า 18 ปี.....คน เป็นชาย.....คน หญิง.....คน

ลักษณะครอบครัว (1) ครอบครัวเดี่ยว (2) ครอบครัวขยาย ประกอบด้วย.....
 2) ครอบครัว 3) ครอบครัว

แบบเงานับข้อมูลสมาชิกในครัวเรือน										
ลำดับที่	เพศ	อายุ	สถานภาพ	การศึกษาที่จบ/ กำลังศึกษารชั้น		อาชีพ		แหล่งงาน		รายได้
				สามัญ	ศาสนา	อาชีพหลัก	อาชีพรอง	ในหมู่บ้าน	นอกหมู่บ้าน คือ.....	
1.										
2.										
3.										
4.										
5.										
6.										
7.										
8.										
9.										
10.										

2. ลักษณะของบ้าน

2.1 ประเภทบ้าน

- 1) บ้านไม้ชั้นเดียวยกพื้นสูง 2) บ้านตึกชั้นเดียว
 3) บ้านตึกสองชั้น 4) บ้านตึกผสม ไม้สองชั้น
 5) บ้านชั้นเดียวครึ่งตึกครึ่งไม้

2.2 วัสดุผนังหลังคา.....

2.3 สภาพตัวบ้าน.....

3. การถือครองทรัพย์สิน

3.1 ครอบครัวท่านมีที่ดินถือครอง.....ไร่

ใช้ประโยชน์.....

3.2 ที่อยู่อาศัยเป็นของตนเองหรือไม่

- 1) เป็นของตนเอง
 2) ไม่ใช่ของตนเอง

ถ้าไม่มี ที่อยู่อาศัยของท่านในปัจจุบัน คือ

- 1)เช่า
 2) ของพ่อแม่/ญาติพี่น้อง
 3) อื่นๆ (ระบุ).....

3.3 การครอบครองเครื่องใช้/เครื่องอำนวยความสะดวก/ยานพาหนะ

	ประเภท	จำนวน
1.		
2.		
3.		
4.		
5.		
6.		
7.		
8.		
9.		
10.		

3.4 มีสัตว์เลี้ยง

- 1) ไม่มี   2) มี คือ.....
- วัว   จำนวน.....
- แพะ / แกะ   จำนวน.....
- เป็ด / ไก่   จำนวน.....
- อื่นๆ   จำนวน.....

4. การใช้จ่าย

4.1 รายจ่ายของครัวเรือนต่อเดือน (ตอบได้มากกว่า 1)

- 1) ค่าใช้จ่ายในครัวเรือน จำนวน.....
- 2) ค่าเล่าเรียนบุตร จำนวน.....
- 3) เครื่องอำนวยความสะดวก จำนวน.....
- 4) เพื่อการบันเทิง จำนวน.....
- 5) ใช้นี้ จำนวน.....
- 6) อื่นๆ จำนวน.....

5. ท่านมีการออมทรัพย์หรือไม่

- 1) ไม่มี 2) มี ออม โดย (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- (1) เก็บเอง
- (2) ผักสหกรณ์ออมทรัพย์/ธนาคาร
- (3) อื่นๆ ระบุ.....

6. ภาวะการเป็นหนี้สิน

6.1 ครอบครัวยุ่ท่านมีหนี้สินหรือไม่

- 1) ไม่มี 2) มี จำนวน.....บาท

6.2 แหล่งกู้ยืม (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) กองทุนหมู่บ้าน 2) ธนาคารพาณิชย์
- 3) เพื่อนบ้าน 4) ญาติ พี่น้อง
- 5) คนนอกหมู่บ้าน 6) อื่นๆ.....

6.3 สาเหตุการเป็นหนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ใช้จ่ายในครัวเรือน 2) ซื้อเรือหรือเครื่องมือประมง
- 3) ลงทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ 4) ค่าเล่าเรียนบุตร
- 5) ซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก 6) อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลสมาชิกวัยต่ำกว่า 18 ปี

1. กรณีที่มีเด็กเรียนหนังสือ (หากไม่มีไม่ต้องตอบ)

1.1 ปัญหาในการเรียนของเด็กคือ

- 1) ไม่มีปัญหา   2) มีปัญหา คือ.. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- (1) ผลการเรียน
- (2) สุขภาพ
- (3) เครื่องแต่งกาย/อุปกรณ์
- (4) อื่นๆ.....

1.2 ตั้งใจให้ลูกเรียนถึงระดับใด.....

1.3ฐานะของครอบครัวในการส่งเด็กเรียนหนังสือ

- 1) ฐานะดี   2) ปานกลาง
- 3) ชากจน

2. กรณีที่มีเด็กทำงาน (หากไม่มีไม่ต้องตอบคำถามข้างล่าง)

2.1 เหตุผลที่ให้เด็กออกจากโรงเรียนหรือไม่เรียนต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เป็นลูกผู้หญิง
- 2) ฐานะไม่ดี
- 3) เด็กเรียนไม่ไหว
- 4) เด็กไม่ยอมเรียนต่อ/อยากทำงาน
- 5) ให้เด็กหารายได้
- 6) อื่นๆ.....

2.2 เหตุผลที่ยอมให้เด็กออกทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ช่วยหาเงินจุนเจือครอบครัว
- 2) อยู่บ้านเฉยๆ ไม่มีประโยชน์
- 3) ทำงานหาเงินเป็นค่าเล่าเรียน
- 4) อื่นๆ.....

3. กรณีที่เด็กทำงานละเวกบ้าน (ไม่มีไม่ต้องตอบ)

เหตุผลที่ไม่ให้เด็กออกทำงานนอกหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ให้ช่วยงานบ้านด้วย
- 2) เป็นห่วงเพราะเป็นลูกสาว
- 3) ยังเด็กเกินไป/อยู่ในวัยเรียน
- 4) มีงานในหมู่บ้าน
- 5) เลี้ยงเด็กได้
- 6) เด็กไม่ยอมไป

4. ในกรณีที่เด็กออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน (ไม่มีไม่ต้องตอบ)

เหตุผลที่ให้เด็กออกทำงานนอกหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ต้องการให้เด็กได้ประสบการณ์
- 2) ไปกับพ่อแม่/ญาติ/เพื่อน
- 3) เด็กรับผิดชอบตัวเองได้
- 4) งานในหมู่บ้านได้เงินน้อย
- 5) เด็กอยากไป
- 6) อื่นๆ.....

5. กรณีในครัวเรือนที่มีเด็กทำงานและเรียนหนังสือ (ไม่มีไม่ต้องตอบ)

มีกฎเกณฑ์อย่างไรในการเลือกให้เด็กเรียนหนังสือหรือทำงาน

- 1) ไม่มี
- 2) มี คือ..(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - (1) ผลการเรียนของเด็ก
  - (2) ถูกคนใดออกจากงาน
  - (3) ผู้หญิงเรียน ผู้ชายทำงาน
  - (4) ผู้ชายเรียน ผู้หญิงทำงาน
  - (5) อื่นๆ.....

6. กรณีที่มีเด็กผู้หญิงไปทำงานนอกหมู่บ้าน (ไม่มีไม่ต้องตอบ)

6.1 เจื่อนไปการออกไปทำงานนอกหมู่บ้านระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง

- 1) ไม่ต่างกัน   2) ต่างกัน คือ
- (1) ผู้หญิงต้องมีพ่อแม่/ญาติไปทำงานด้วย
- (2) ผู้หญิงต้องเป็นพี่คนโต
- (3) อื่น ๆ .....

6.2 เหตุผลที่ยอมให้เด็กผู้หญิงออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยม/ชาวบ้านไม่ถือ
- 2) ผู้หญิงหางานง่ายกว่าผู้ชาย
- 3) ในหมู่บ้านไม่มีงานให้ทำ
- 4) ลูกสาวทำงานที่มีรายได้ดี
- 5) ลูกสาวมีความรับผิดชอบดี
- 6) ไปทำงานกับพ่อแม่/ญาติ
- 7) งานไม่ไกลจากบ้าน
- 8) อื่นๆ.....

6.3 สาเหตุการเป็นหนี้ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ใช้จ่ายในครัวเรือน   2) ซื้อเรือหรือเครื่องมือประมง
- 3) ลงทุนการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ   4) ค่าเล่าเรียนบุตร
- 5) ซื้อเครื่องอำนวยความสะดวก   6) อื่นๆ.....

ตอนที่ 2 ข้อมูลสมาชิกวัยต่ำกว่า 18 ปี

1. กรณีที่มีเด็กเรียนหนังสือ (หากไม่มีไม่ต้องตอบ)

1.1 ปัญหาในการเรียนของเด็กคือ

- 1) ไม่มีปัญหา   2) มีปัญหา คือ.. (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- (1) ผลการเรียน
- (2) สุขภาพ
- (3) เครื่องแต่งกาย/อุปกรณ์
- (4) อื่นๆ.....

1.2 ตั้งใจให้ลูกเรียนถึงระดับใด.....

1.3 ฐานะของครอบครัวในการส่งเด็กเรียนหนังสือ

- 1) ฐานะดี   2) ปานกลาง
 3) ชากจน

2. กรณีที่มีเด็กทำงาน (หากไม่มีไม่ต้องตอบคำถามข้างล่าง)

2.1 เหตุผลที่ให้เด็กออกจากโรงเรียนหรือไม่เรียนต่อ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) เป็นถูกผู้หญิง
 2) ฐานะไม่ดี
 3) เด็กเรียนไม่ไหว
 4) เด็กไม่ยอมเรียนต่อ/อยากทำงาน
 5) ให้เด็กหารายได้
 6) อื่นๆ.....

2.2 เหตุผลที่ยอมให้เด็กออกทำงาน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ช่วยหาเงินจุนเจือครอบครัว
 2) อยู่บ้านเฉยๆ ไม่มีประโยชน์
 3) ทำงานหาเงินเป็นค่าเล่าเรียน
 4) อื่นๆ.....

3. กรณีที่เด็กทำงานละแวกบ้าน (ไม่มีไม่ต้องตอบ)

เหตุผลที่ไม่ให้เด็กออกทำงานนอกหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ให้ช่วยงานบ้านด้วย
 2) เป็นห่วงเพราะเป็นลูกสาว
 3) ยังเด็กเกินไป/อยู่ในวัยเรียน
 4) มีงานในหมู่บ้าน
 5) เลี้ยงเด็กได้
 6) เด็กไม่ยอมไป

4. ในกรณีที่เด็กออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน (ไม่มี ไม่ต้องตอบ)

เหตุผลที่让孩子ออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ต้องการให้เด็กได้ประสบการณ์
- 2) ไปกับพ่อแม่/ญาติ/เพื่อน
- 3) เด็กรับผิดชอบตัวเองได้
- 4) งานในหมู่บ้านได้เงินน้อย
- 5) เด็กอยากไป
- 6) อื่นๆ.....

5. กรณีในครัวเรือนที่มีเด็กทำงานและเรียนหนังสือ (ไม่มี ไม่ต้องตอบ)

มีกฎเกณฑ์อย่างไรในการเลือกให้เด็กเรียนหนังสือหรือทำงาน

- 1) ไม่มี
- 2) มี คือ..(ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
  - (1) ผลการเรียนของเด็ก
  - (2) ลูกคนโตออกจากงาน
  - (3) ผู้หญิงเรียน ผู้ชายทำงาน
  - (4) ผู้ชายเรียน ผู้หญิงทำงาน
  - (5) อื่นๆ.....

6. กรณีที่มีเด็กผู้หญิงไปทำงานนอกหมู่บ้าน (ไม่มี ไม่ต้องตอบ)

6.1 เงื่อนไขการออกไปทำงานนอกหมู่บ้านระหว่างเด็กชายกับเด็กหญิง

- 1) ไม่ต่างกัน
- 2) ต่างกัน คือ
  - (1) ผู้หญิงต้องมีพ่อแม่/ญาติไปทำงานด้วย
  - (2) ผู้หญิงต้องเป็นที่คนโต
  - (3) อื่นๆ.....

6.2 เหตุผลที่ขอมให้เด็กผู้หญิงออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ชาวบ้านส่วนใหญ่นิยม/ชาวบ้านไม่ถือ
- 2) ผู้หญิงหางานง่ายกว่าผู้ชาย
- 3) ในหมู่บ้านไม่มีงานให้ทำ
- 4) ลูกสาวทำงานที่มีรายได้ดี
- 5) ลูกสาวมีความรับผิดชอบดี
- 6) ไปทำงานกับพ่อแม่/ญาติ
- 7) งานไม่ไกลจากบ้าน
- 8) อื่นๆ.....

7. ประโยชน์และผลกระทบที่ได้จากการที่เด็กออกไปทำงานตามทัศนะของครัวเรือน

7.1 ผลประโยชน์ต่อครัวเรือน (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- 1) ให้เงินพ่อแม่
- 2) ช่วยเหลือพี่น้องได้เรียนหนังสือ
- 3) ครอบครัวมีหน้ามีตา
- 4) มีความเป็นอยู่ดีขึ้น
- 5) อื่นๆ.....

7.2 ประโยชน์ต่อเด็ก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) โอกาสทำงานและมีรายได้
- (2) มีความเป็นผู้ใหญ่เร็วขึ้น
- (3) เด็กมีประสบการณ์ด้วยตัวเอง
- (4) จะได้รู้จักค่าของเงิน
- (5) เด็กจะได้ภาคภูมิใจ
- (6) มีเพื่อนมากขึ้น
- (7) มีความเป็นอยู่ดีขึ้น
- (8) อื่นๆ .....

2.3 การคมนาคม ถนนหนทาง ไฟฟ้า ประปา.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ลักษณะทางสังคม

3.1 ประเพณี วัฒนธรรมชุมชนมีอะไรบ้าง ? .....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3.2 การติดต่อกับภายนอก.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. ลักษณะทางเศรษฐกิจ

4.1 การประกอบอาชีพ แหล่งรายได้สำคัญ.....

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ภาคผนวก 2.3 ตัวอย่างแบบสอบถามถึงโครงสร้างประกอบการสัมภาษณ์
ชีวิตแรงงานเด็กในชุมชนประมงชายฝั่งปัตตานี

สัมภาษณ์แรงงานเด็ก

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์.....นามสกุล.....

บ้านเลขที่.....พศ.....อายุ.....

สัมภาษณ์วันที่.....เดือน.....พ.ศ. ....เวลา.....

ตอนที่ 1. ประสบการณ์ทำงาน

1. เริ่มทำงานครั้งแรกเมื่ออายุกี่ปี ?.....

2. ทำงานที่ไหน และทำอะไร ?.....

3. ลักษณะงานที่เคยทำ ?.....

.....

4. ทำไมถึงออกจากงานดังกล่าว ?.....

.....

ตอนที่ 2. สภาพการทำงานปัจจุบัน

1. อาชีพ/ลักษณะงานที่ทำในปัจจุบัน ?.....

.....

2. สถานที่ทำงาน ?.....

.....

3. ทำงานปัจจุบันเป็นเวลากี่ปีแล้ว ?.....

4. ทำงานกี่ชั่วโมงต่อวัน.....ตั้งแต่เวลา.....ถึงเวลา.....

5. ถ้าเป็นเวลาไม่แน่นอนส่วนใหญ่จะทำงานเวลา.....ถึงเวลา.....

6. บรรยากาศที่ทำงานเป็นอย่างไร ?.....

.....

7. ลักษณะการจ้างงานเป็นอย่างไร ? (ต่อขึ้น/ต่อวัน ฯลฯ).....

.....

8. รายได้ต่อเดือน ?.....

9. การใช้จ่ายในการทำงาน ต้องจ่ายค่าอะไรบ้าง เท่าไร ?.....

.....

10. เหตุผลที่ออกมาทำงานรับจ้าง ?.....

.....

11. เหตุผลที่ออกมาทำงานนี้ ?.....

.....

12. เข้าไปทำงานนี้ได้อย่างไร ใครชวน / แนะนำ / หาเอง / ติดต่อกับใคร ?.....

.....

13. ทำงานนี้มานานเท่าใดแล้ว ?.....

14. การเดินทางไปทำงาน ไปกับใคร รถจากไหน ค่ารถเท่าไร กลับอย่างไร ?

.....

.....

- 15. สวัสดิการในการทำงาน ?.....
.....
.....

- 16. การฝึกงาน เตรียมตัวก่อนทำงานอย่างไร นานแค่ไหน หรือทำได้เลย ?.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

- 17. กฎระเบียบในการทำงาน ? (เริ่มทำงานเวลาใด ทำงานกี่ชั่วโมง เลิกงานเวลาใด ไปทำงานสาย
ได้แค่ไหน ข้อห้ามการลงโทษ การปรับ การตรวจตรา การลางาน ขาดงาน).....
.....
.....
.....

- 18. ใครเป็นผู้ตัดสินใจให้ออกจากโรงเรียน ?.....
- 19. รู้สึกอย่างไรที่ต้องออกจากโรงเรียน ?.....
- 20. รู้สึกอย่างไรในขณะที่เด็กคนอื่นเรียนหนังสือ ?.....
.....
.....
.....

- 21. อยากเรียนต่อไหม อยากเรียนอะไร ถึงระดับใด เพราะอะไร ?.....
.....
.....
.....

22. มีโอกาสเรียนต่อไหม เพราะอะไร ?.....

.....

.....

.....

23. ใครเป็นผู้ตัดสินใจให้ออกมาทำงาน ?.....

24. ใครเป็นผู้ตัดสินใจเลิกงาน ?.....

25. ครอบครัวมีบทบาทสนับสนุน ส่งเสริมและช่วยเหลือให้ออกมาทำงานรับจ้างอย่างไรบ้าง ?

.....

.....

.....

.....

.....

26. มีอาชีพเสริมอะไรบ้าง ลักษณะงานเป็นอย่างไร ทำที่ไหน รายได้เท่าไร ?.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 3 ทักษะคติต่อการทำงาน

1. รู้สึกอย่างไรกับการทำงานรับจ้าง ทำไมถึงรู้สึกเช่นนั้น เพราะอะไร ?.....

.....

.....

.....

2. ความพึงพอใจในการทำงาน พอใจอะไรบ้าง ไม่พอใจอะไรบ้าง เพราะอะไร ?.....

.....

.....

.....

1.3 ทรรศนะที่ตัวเองมีอะไรบ้าง เพราะอะไรถึงข้อ ?.....

.....

.....

.....

.....

.....

ตอนที่ 5 ความสัมพันธ์และการเปลี่ยนแปลง

1. งานที่รับผิดชอบในบ้านแต่ละวัน ก่อนออกไปทำงาน หลังจากกลับทำงาน

.....

.....

.....

.....

.....

2. มีความเปลี่ยนแปลงจากก่อนเริ่มทำงานรับจ้างอย่างไรบ้าง ?.....

.....

.....

.....

.....

.....

3. งานที่ทำให้ผลกระทบต่อวิถีชีวิต สังคม ความเป็นอยู่อย่างไรบ้าง ?

3.1 ชาวบ้านถูกกีดกันอย่างไรบ้าง ?.....

.....

.....

.....

.....

.....

